

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 18. Rok: 2025 Číslo: 15.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Odpustenie je dar, ktorý predchádza ľútosť (z myšlienok pápeža Leva)

Dnes sa zastavíme pri jednom z najohromujúcejších a najjasnejších gest evanjelia: pri okamihu, keď Ježiš počas poslednej večere podáva sústo tomu, ktorý sa ho chystá zradiť. Nie je to len gesto zdieľania, je to oveľa viac: je to posledný pokus lásky nevzdať sa.

Svätý Ján so svojou hlbokou duchovnou citlivosťou opisuje túto chvíľu takto: „Počas večere, keď diabol už vložil do srdca Judášovi, synovi Šimona Iškariotského, úmysel zradiť ho [...] Ježiš, vediac, že nadišla jeho hodina [...] miloval ich do krajnosti“ (Jn 13, 1-2).

Milovať do krajnosti – to je kľúč k pochopeniu Kristovho srdca. Láska, ktorá sa nezastaví pred odmietnutím, sklamaním, ba ani pred nevďakom.

Ježiš pozná svoju hodinu, ale nepodlieha jej: prijíma ju. On je ten, kto rozpoznáva okamih, keď jeho láska musí prejsť cez najbolestnejšiu ranu – zradu. A namiesto toho, aby sa stiahol, obvinil alebo bránil... pokračuje v láske: umýva nohy, namáča chlieb a podáva ho.

„Je to ten, komu namočím sústo a podám mu ho“ (Jn 13, 26).

Týmto jednoduchým a pokorným gestom Ježiš Kristus posúva svoju lásku ešte ďalej. Nie preto, že by nevedel, čo sa deje, ale práve preto, že to vidí jasne a zreteľne.

Pochopil, že slobodu druhého, aj keď zablúdi v zle, môže ešte zasiahnúť svetlo mierneho gesta. Lebo vie, že skutočné odpustenie nečaká na ľútosť, ale ponúka

sa ako prvé, ako bezplatný dar, ešte predtým, než je prijaté.

Judáš, žiaľ, nechápe. Po súste – hovorí evanjelium – „*Satan vošiel do neho*“. Tento okamih nás zasiahne: akoby sa zlo, ktoré bolo dovtedy skryté, prejavilo práve po tom, čo láska ukázala svoju bezbrannú tvár. A práve preto, bratia a sestry, to sústo je našou spásou: lebo nám hovorí, že Boh robí všetko – naozaj všetko –, aby nás dosiahol, aj v hodine, keď ho my odmietame.

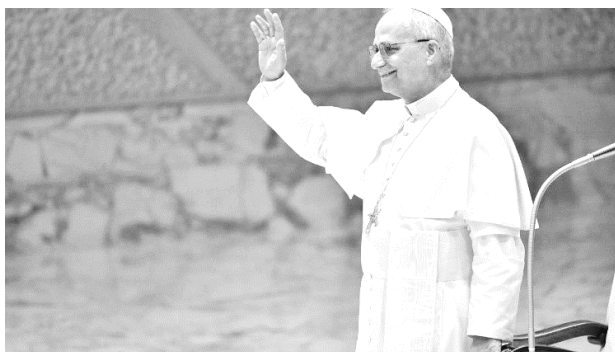
Tu sa odpustenie odhaľuje v celej svojej sile a ukazuje konkrétnu tvár nádeje. Nie je to zabudnutie ani slabosť. Je to schopnosť nechať druhého slobodného, hoci ho milujeme do krajnosti. Ježišova láska nepopiera pravdu bolesti, ale nedovolí, aby zlo malo posledné slovo.

Koľko vzťahov sa rozpadá, koľko príbehov sa komplikuje, koľko nevy povedaných slov zostáva visieť vo vzduchu. A predsa evanjelium ukazuje, že vždy existuje spôsob, ako pokračovať v láske, aj keď sa zdá, že všetko je nenávratne stratené. Odpustiť neznamená poprieť zlo, ale zabrániť mu, aby plodilo ďalšie zlo.

Keď Judáš odchádza z miestnosti, „*bola noc*“. Ale hneď nato Ježiš hovorí: „*Teraz je oslávený Syn človeka*“. Noc je

stále tam, ale svetlo už začalo svietiť. A svieti preto, že Kristus zostáva verný do krajnosti, a tak je jeho láska silnejšia než nenávisť.

Drahí bratia a sestry, aj my prežívame bolestné a ťažké noci. Noci duše, noci sklamaní, noci, v ktorých nás niekto zranil alebo zradil. V tých chvíľach je pokušením uzavrieť sa, chrániť sa, vrátiť úder. Ale Pán nám ukazuje skutočnú nádej, že vždy existuje iná cesta. Učí nás, že aj tomu, kto sa od nás odvracia, môžeme podať sústo. Že môžeme odpovedať mlčaním dôvery.

Prosme dnes o milosť, aby sme vedeli odpúšťať, aj keď sa necítíme pochopení, aj keď sa cítime opustení. Lebo práve v tých chvíľach môže láska dosiahnuť svoj vrchol. Ako nás učí Ježiš, milovať znamená nechať druhého slobodného – aj aby zradil – a nikdy neprestať veriť, že aj táto sloboda, zranená a zblúdená, môže byť vytrhnutá zo lži temnôt a navrátená k svetlu dobra.

Keď svetlo odpustenia prenikne cez najhlbšie praskliny srdca, chápeme, že nikdy nie je zbytočné. Aj keď ho druhý neprijme, aj keď sa zdá márne, odpustenie oslobodzuje toho, kto ho dáva: uvoľňuje z hnevu, vracia pokoj a znovu nás dáva nám samým.

Začiatok liturgického roka

(Význam cirkevného roka pre človeka)

Začiatok Indiktu (nového cirkevného roka) Otcovia nicejského koncilu (roku 325) prijali 1. september za začiatok liturgického roka, čo zostalo vo východnej cirkvi až do dnes. Tento deň nazývame ináč i začiatkom Indiktu. Indikt pochádza z latinského "indictio", čo znamená ohlásenie, odhadnutie.

Pôvodne to bol výnos rímskych cisárov, ktorý nariaďoval každých päť rokov urobiť súpis a ohodnotenie pozemkov vo vlastníctve občanov. Na začiatku sa termín "indikt" používal na označenie finančného roka, ale neskôr sa stal východiskovým bodom aj pre označenie dátumov spoločenského života.

Otcovia Nicejského snemu v roku 325 prijali deň 1. september na začiatok cirkevného roka a tak ostal východnej cirkvi až dodnes. Indikt, o ktorom hovoríme – lebo boli aj iné indikty – má ináč aj názov „byzantský“ alebo „konštantínopolský“, alebo je pomenovaný podľa mena cisára, ktorý začiatok určil na prvý september – „Indikt Konštantínov“. Bol záväzný s výnimkou Egypta v celej rímskej ríši. Cisár Justinián I. (527-565) nariaďil, aby sa všetky úradné dokumenty uvádzali dátumom podľa indiktu.

Cirkev si tento deň pripomína príchod Ježiša Krista do synagógy v Nazarete, kde čítal proroka Izaiáša: *„Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal. Poslal ma hlásať evanjelium chudobným, uzdravovať skrúšených srdcom, oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu a ohlásiť Pánov milostivý rok.“* (Lk 4.16 - 21) a víťazstvo Konštantína Veľkého nad Maxenciom, po ktorom daroval kresťanom úplnu slobodu. Indikt Liturgický rok je rok slnečný, ustanovený Cirkvou, v priebehu ktorého spomína na Kristové tajomstvá a sprítomňuje ich, aby veriaci ľud z nich čerpal spásonosnú milosť. Cirkevný liturgický rok má kristocentrický charakter.

Sacrosanctum concilium o liturgickom roku hovorí: *„Dobrotivá Matka Cirkev pokladá za povinnosť ohlasovať spásonosné dielo svojho Božského Ženícha posvätnou spomienkou. Každý týždeň si pripomína Vzkriesenie Pánovo, okrem toho si raz do roka pripomína umučenie Pána na sviatok Paschy. Cez rok Cirkev postupne predkladá tajomstvo Kristovho utelenia a Narodenia až po Nanebovstúpenie, po Turíce a po očakávanie blaženej nádeje*

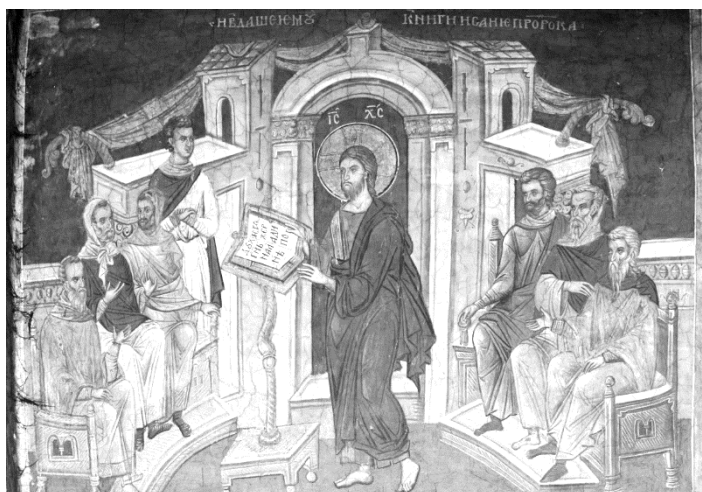
a príchodu Pána. Takto otvára veriacim poklady čnosti a zásluh svojho Pána, a neustále im ich sprítomňuje, aby z nich čerpali a naplnili sa spasiteľnou milosťou.“

V ročnom cykle slávenia si Cirkev uctieva aj presvätú Bohorodičku, ktorá je spojená so spasiteľným dielom svojho Syna.

V cikle sú zaradené aj spomienkové dni mučeníkov a iných svätých, ktorí sa stali dokonalými pomocou milosti Božej

a teraz vzdávajú vďaka Bohu a neustále sa prihovárajú za nás pred Bohom. Liturgický rok je bohatý. Po poriadku nás vovedie počas celého roku

a stavia pred oči svojich veriacich život, utrpenie, smrť i vzkriesenie nášho Božského Spasiteľa, vebí Božie materstvo prečistej Panny Márie a jej mocnú ochranu, stavia pred náš zrak skutky svätých mužov a žien. Čas pôstu má napomôcť veriacim stať sa viac pánmi nad svojimi náklonnosťami a tak sa pripraviť na stretnutie s Kristom v Eucharistii počas pozemského života a v deň jeho druhého príchodu na konci

sveta. Svätý evanjelista Ján vo svojom zjavení hovorí: „Uprostred jeho námestia, z oboch strán rieky, je strom života, ktorý prináša dvanásť ráz ovocie, každý mesiac dáva svoje ovocie a lístie stromu je na uzdravovanie národov“ (Zjv 22,2). Denne, celý týždeň, mesiac, ba celý rok nás sýti duchovnými plodmi. Kto sa aktívne zúčastňuje na sviatkoch liturgického roku, v srdci toho sa objavia aj jeho plody: láska k Bohu a k blížnemu, dar viery a nádeje, rozličných čností, duch

obety, duch modlitby a pokánia, bez ktorých niet opravdivého kresťanského života. Liturgický rok nás má čím viac priblížiť ku Kristovi, by premieňať nás v Krista. Ako Kristus

je centrom liturgického roku, tak ten istý Kristus má byť aj stredobodom nášho osobného života.

Na začiatku nového liturgického roka modlíme sa slovami tropara z 1. septembra: „Pán všetkého stvorenia, zo svojej moci si ustanovil obdobia i roky. Vo svojej добрote žehnaj i tento rok. Udeľ pokoj našej vlasti i nášmu mestu (našej obci). Ochraňuj nás na príhovor Matky Božej.“

Liturgický program

Liturgický program po 12. nedeli po Päťdesiatnici od 01.09. do 07.09. 2025

Pondelok 01.09.	Začiatok indiktu, t. j. nového cirkevného roka	06:30 sv. lit. (csl.) * <i>Mária</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † z rod. <i>Cenkovej a Kostovej</i>
Utorok 02.09.	Sv. muč. Mamant	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Michal, Mária</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † z <i>Daňovej a Maturkaničovej</i>
Streda 03.09.	Sv. hieromučenik Antim, nikomédijský biskup	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Ivan, Vasil', Fedor, Anna...</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Michal, Júlia</i>
Štvrtok 04.09.	Sv. prorok Mojžiš, ktorý videl Boha	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Vasil', Anna a ostatní z rod.</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Jana</i>
Piatok 05.09.	Sv. prorok Zachariáš, otec úctyhodného Jána Predchodcu zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) * <i>SSR a NSI</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>SSR a NSI</i>
Sobota 06.09.	Sv. muč. Eudoxios a spol.	07:00 sv. lit. (csl.) † z <i>ružencového spoločenstva</i> 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Štefan, Danko, Štefan...</i>
Nedeľa 07.09.	12. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. muč. Sózont hl. 4	08:00 sv. lit. (csl.) * <i>za farnosť</i> 10:00 sv. lit. (slov.) * <i>Jakub</i> 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Tomáš</i>

Liturgický program

Liturgický program po 13. nedeli po Päťdesiatnici

od 08.09. do 14.09. 2025

Pondelok 08.09.	Narodenie Presvätej Bohorodičky odporúčaná sviatok mirovanie	07:30 sv. lit. (csl.) * Oľga s rod.
		16:30 sv. lit. (slov.) * za farnosť
		18:00 sv. lit. (slov.) * Natália s rod.
Utorok 09.09.	Sv. a spravodliví Joachim a Anna	06:30 sv. lit. (csl.) * Jakub
		18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Mária 2. † Margita (panychída)
Streda 10.09.	Sv. muč. Ménodora, Métrodora a Nymfodora	06:30 sv. lit. (csl.) † Mária
		18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Eliáš, Anna, Juraj 2. † Miroslav (panychída)
Štvrtok 11.09.	Prep. Matka Teodora	06:30 sv. lit. (csl.) † Marián
		18:00 sv. lit. (slov.) * Peter, Anna s rod.
Piatok 12.09.	Sv. hieromuč. Autonomos zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Michal, Pavlína
		18:00 sv. lit. (slov.) * Anna s rod.
Sobota 13.09.	Sv. hieromuč. Kornélius	07:00 sv. lit. (csl.) † Peter, Mária
		17:15 Veľká Večiereň
		18:00 sv. lit. (slov.) † Margita
Nedeľa 14.09.	14. nedeľa po Päťdesiatnici Povýšenie úctyhodného a životodarného Kríža hl. 5 zdržanlivosť od mäsa mirovanie	08:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť
		10:00 sv. lit. (slov.) * Mária, Marianna, Samuel, Štefánia, Monika, Patrícia
		17:15 Večiereň
		18:00 sv. lit. (slov.) * Mária
		19:00 Jubilejná Krížová cesta

Svätý mučeník Mamant

(Synaxár – životopisy svätých)

V prvej polovici 3. storočia žili na severe Malej Ázie manželia Teodot a Rufína. Vynikali nielen vysokým spoločenským postavením, ale aj hlbokou oddanosťou Kristovi, pre ktorú boli vypočúvaní a prevezení do kapadóckej Cézarey, kde napokon zomreli mučeníckou smrťou. Istá bezdetná vdova Ammia pochovala ich telá a rozhodla sa postarať aj o chlapčeka, ktorý sa Teodotovi a Rufíne narodil vo väzení. Dieťa rástlo, no veľmi dlhý čas nič nerozprávalo. Až v piatom roku svojho života nečakane povedalo „mama“, kvôli čomu ho začali nazývať Mamantom. Keď ho Ammia dala do školy, šikovnosťou natoľko predčilo všetkých svojich vrstovníkov, že to vyvolávalo všeobecný údiv. Za vlády cisára Aureliána (270 – 275) sa pri výchove k pohanstvu využívala úspešná taktika sústreďovať pozornosť na deti a mladých ľudí. Avšak Mamantovi spolužiaci odmietali v tejto veci plniť cisárovu vôľu, pretože Mamant im sťa skúsený stavec dokazoval márnosť pohanstva. Keď sa o tom dopyčul vtedajší správca cézarejskej oblasti Démokritos, dal si ho predviesť a spýtal sa, či vyznáva kresťanskú vieru. Keď mu približne

pätnásťročný Mamant odpovedal, že naozaj vyznáva Krista a usiluje sa obrátiť k nemu aj iných, Démokritos vydal rozkaz odviesť ho do chrámu Serapida a donútiť ho k obeti. Mamant mu však povedal: „Nesmieš ma trápiť, pretože som syn rodičov pochádzajúcich z popredného senátorského rodu.“ Démokritos si overil pravdivosť tohto tvrdenia a poslal

Mamanta k cisárovi Aureliánovi, ktorý sa vtedy zdržiaval v meste Aigai. Cisár prisľúbil Mamantovi život na cisárskom dvore, ak prinesie obeť, no mučenícku smrť, ak sa nepodvolí. Mamant mu povedal: „Všetky dobrodenia, dary a pocty, ktoré mi sľubuješ, stali by sa pre mňa

ťažkými mukami, keby som si ich obľúbil namiesto Krista.“ Rozhnevaný cisár prikázal biť ho po celom tele, no Mamant hovoril: „Ani srdcom ani ústami sa svojho Boha a Kráľa Ježiša Krista nezrieknem.“ Aurelián prikázal páliť mu telo sviečkami, no oheň sa ho nechcel dotknúť, odvracal sa od neho. Keďže následné kameňovanie znášal tak, akoby ho obsypávali kvetmi, vojaci dostali príkaz utopiť ho v mori. Po ceste sa im však zjavil Pánov anjel, ktorý žiaril ako blesk, takže vojaci sa zľakli, zutekali

a odsúdenca nechali tak. Mamant odišiel do púšte neďaleko Cézarey, kde mu slúžilo za pokrm mlieko divých zvierat, ktoré sa mu bezvýhradne podrobovali. Čoskoro sa chýr o ňom rozšíril po celom kraji, preto boli poslaní vojaci, aby ho dovedli k miestodržiteľovi Alexandrovi. Mamant ich úctivo privítal, celkom dobrovoľne išiel s nimi a razantne odmietol obvinenia z čarodejníctva, keď povedal: *„Zvieratá nekrotnú a nepodrobujú sa mi čarodejníctvom, ako si myslíš - ja ani neviem, v čom čarodejníctvo spočíva -, no hoci sú to nerozumné bytosti, predsa sa vedia báť Boha a ctiť si jeho služobníkov. Vy ste však oveľa nerozumnejší ako zvieratá, lebo si nectíte pravého Boha a ponížujete jeho služobníkov, keď ich nemilosrdne mučíte a zabíjate.“* Rozhnevaný miestodržiteľ prikázal trhať mu telo železnými nástrojmi, no mučeník všetko znášal, akoby to ani necítil. Mamanta

hodili do rozpálenej pece, avšak Boh, ktorý kedysi uchránil pred ohňom troch mládencov v Babylone, urobil to isté aj preňho. Keď to miestodržiteľ uvidel, rozkázal voviesť Mamanta do cirkusu a vypustiť naňho divé zvieratá. Vyhladnutá medvedica však pristúpila k nemu a poklonila sa mu, leopard mu krotko lízal pot z čela a lev sa vrhol na divákov, pričom mnohých roztrhal. Na Mamantovo slovo prestal a odišiel do púšte. Na druhý deň znova voviedli Mamanta do cirkusu a vypustili naňho iného leva, no ani ten mu nechcel ublížiť. Vtedy rozhnevaný zástup kričal: *„Odved' leva a my tohto čarodejníka ukameňujeme!“*

Jeden zo žrecov zobral trojzubec a zabodol ho Mamantovi do brucha. Mučeník si vlastnými rukami držal vnútornosti, vyšiel za mesto a tam v jaskyni vypustil dušu. Takto v roku 275 získal od Krista víťazný veniec Mamant.

Modlitba o topánky

(príbeh pre potešenie duše)

„Modlím sa o topánky,“ povedal chlapec.

Pani ho vzala za ruku, vošla do obchodu a poprosila predavača, aby jej dal pre chlapca šesť párov ponožiek. Potom ho požiadala o trochu vody a uterák. Pustili ich do zadnej časti obchodu. Tam pani chlapcovi nohy umyla a osušila.

Predavač priniesol ponožky. Pani jeden pár navliekla dieťaťu a potom na ne obula aj topánky. Zabalili mu aj ostatné ponožky.

Pohľadila ho po hlave a povedala: *„Teraz je to lepšie, však?“*

Chlapča jej stislo ruku, zahľadelo sa na ňu očami plnými slz a opýtalo sa: *„Ty si manželka Pána Boha?“*